

Font »Arvatica fra Divković«

Font za hrvatsku ćirilicu

Zadnjih godina na hrvatskom prostoru sve su žešći sporovi oko ćirilice uopće i njenog značenja za nas u Hrvatskoj. Velike se polemike vode oko nje, a upravo opće neznanje o ćirilici u Hrvatskoj dovodi do toga da se ćirilica sasvim odbija u širokim hrvatskim skupinama i to sa svim nepromišljenim negativnim posljedicama za autohtonu hrvatsku kulturnu baštinu.

To sve me je potaklo da se opširnije posvetim toj temi i da tražim prikladno rješenje za trenutnu situaciju. Budući da većina Hrvata ne poznaje oblike ćirilice kakva se koristila stoljećima u Hrvata, i zbog toga što sama riječ »ćirilica« stvara negativne konotacije s obzirom na nedavnu prošlost (gdje su Hrvati zapravo jedino poznavali srpsku inačicu ćirilice), vidio sam potrebu da se popuni ta vizualna praznina.

Rješenje sam vidio u oblikovanju računalnoga fonta za [hrvatsku ćirilicu](#), tako da opet bude vidljiva i opipljiva, da svakome bude usporediva i najvažnije, da bude opet živa. I tako će upravo ovaj font, pridonijeti da i šire hrvatske skupine razumiju kako je ćirilica zapravo hrvatska baština, i to nipošto marginalna ni efemerna.

Sva slova ovog fonta za hrvatsku ćirilicu oblikovana su prema grafičkim rješenjima koje je bosanski pisac [Matija Divković](#) koristio u svojim otisnutim izdanjima, a po kojima su proteklih stoljeća tiskana još mnoga djela bosanskih franjevac. Oblik ni jednog slova nije dakle izmišljen ([Nauk karstianski smnoziemi stvari duhovniemi i vele bogoljubniemi 1641](#)).

Jedino je pravopisni sustav (posebice precizniji odnos grafema prema fonemima) u dogovoru s [prof. dr. sc. Mateom Žagarom](#), sa sveučilišta u Zagrebu, prilagođen današnjim potrebama hrvatskoga jezika.

Tako ćemo u ovom fontu naći dva razna grafema za stari »đerv«, jedan za glas /đ/ i jedan za glas /ć/, koji je također izveden iz jedne varijante »đerva«. Za /lj/ i /nj/, za koje je Divković pisao »đl« i »đn« prema talijanskome utjecaju, u ovom fontu koristi se znak za palatalizaciju iznad grafema za »l« i »n«, i to po uzoru na makedonsku ćirilicu, koja na isti način palatalizira »g« i »k«, a i na neka latinička rješenja.

Budući da je u povijesti hrvatske ćirilice rabljeno nekoliko rješenja za prikaz glasa /j/, a koja nisu uvijek rabljena dosljedno (npr. ili samo »i«, ili kasnije u rukopisima čak i »jat«), donijeli smo odluku o korištenju slova »I/i« za glas /j/, kako je to i poznato u slavenskom ćiriličkom pisanju (npr. u ukrajinskoj ćirilici).

Tako su izbjegnute moguće dvojbe pri čitanju hrvatske ćirilice.

I tako je suvremena hrvatska ćirilica konačno dobila ovakav izgled:

Font „Arvatica fra Divkovic“			
Хрватска ћирлица	Hrvatska latinica	Хрватска ћирлица	Hrvatska latinica
Ц ѡ	A a	Љ љ	L l
В в	B b	Ћ ћ	Lj lj
У у	C c	М м	M m
У у	Č č	Н н	N n
Ћ ћ	Ć ć	Њ њ	Nj nj
Д д	D d	О о	O o
Џ џ	Dž dž	П п	P p
Љ љ	Đ đ	Р р	R r
Е е	E e	С с	S s
Ф ф	F f	Ш ш	Š š
Г г	G g	Т т	T t
Х х	H h	Ъ ѡ	U u
И и	I i	В в	V v
Ј ј	J j	З з	Z z
К к	K k	Ѓ ѣ	Ž ž

Primjer teksta na hrvatskoj ćirilici:

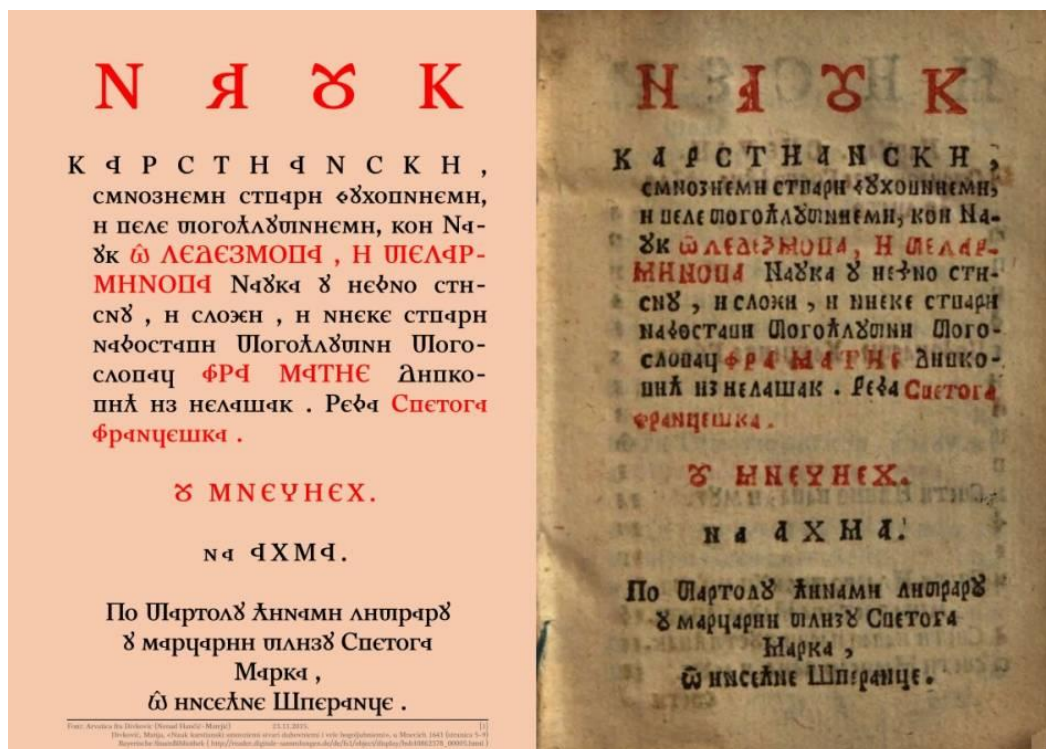
ХРВАТСКА ЋИРИЛИЦА

Хрватска ћирлица је хрватска реакција ћирлице. Хрватским је писмом зато што су њоме писана свака биела хрватске књижевности и дипломатике, и зато што су Хрвати, односно њихови преци и пријатељи као национална идентификација нису имали као француски, њоме писали. При томе чак и најјачи ње нису имали првобитно, него формално хрватско писмо на широким просторима истовремено од раније Крке и Пријасја, а попремено (особито старијих столећа) и западније (примјерно, средњом постојању Нотре, на Свјетомском језику из Светог Петра и Шума, из 12. столећа). Неки су крајови поријеклом хрватске ћирлице хрватски. Хрватској ћирлици нису могли поријеклом хрватског хрватског калиграфског крај, јер нема чак и аргумента којим би се хрватска калиграфика одрекла калиграфских биела као што су Пољска линија и праг, Хрватска пловна, Дубровачки молитвеник, француски књижевност (писанска, херцеговачка и еламатичка све до 19. столећа).

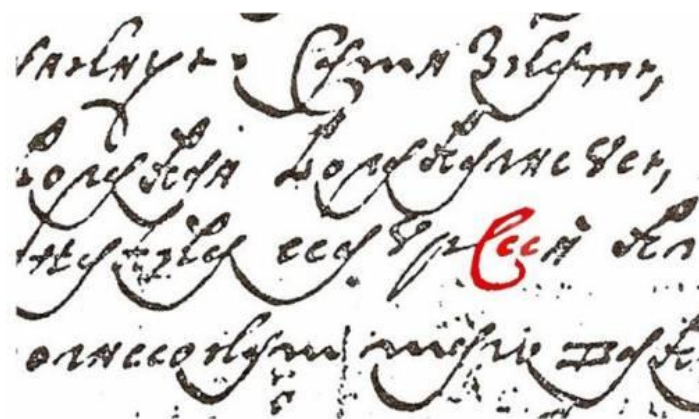
Predložanje rezultata

Font »Arvatica fra Divković«:

Divković:

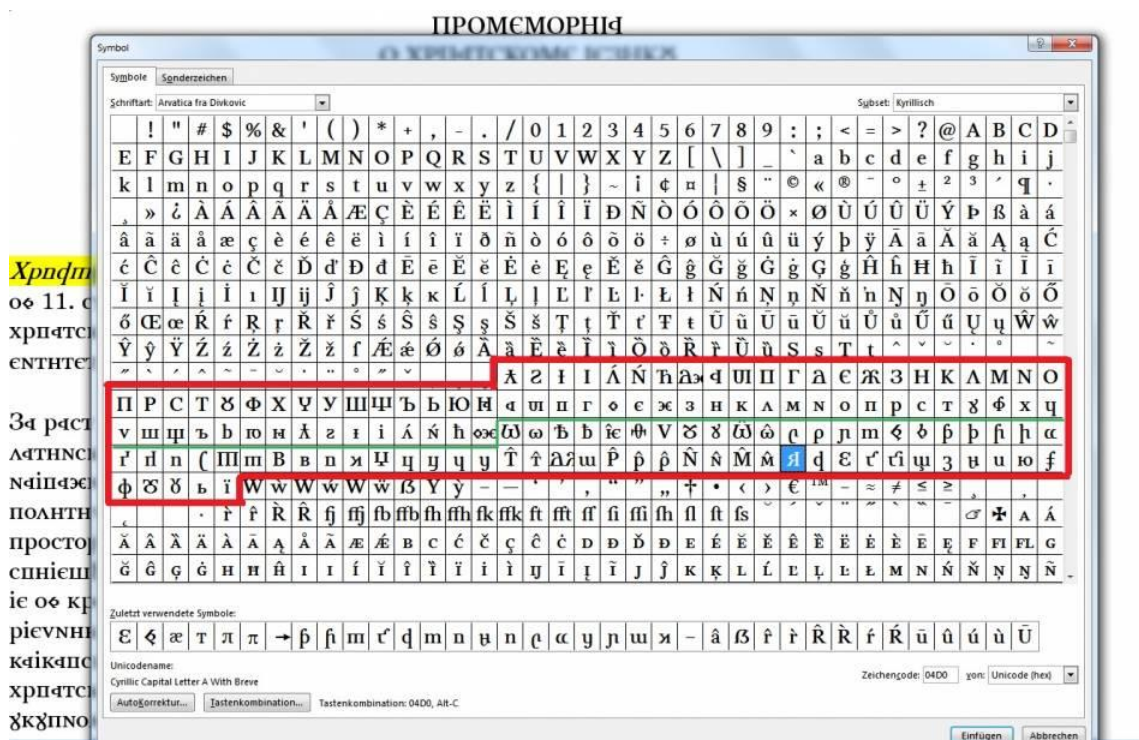
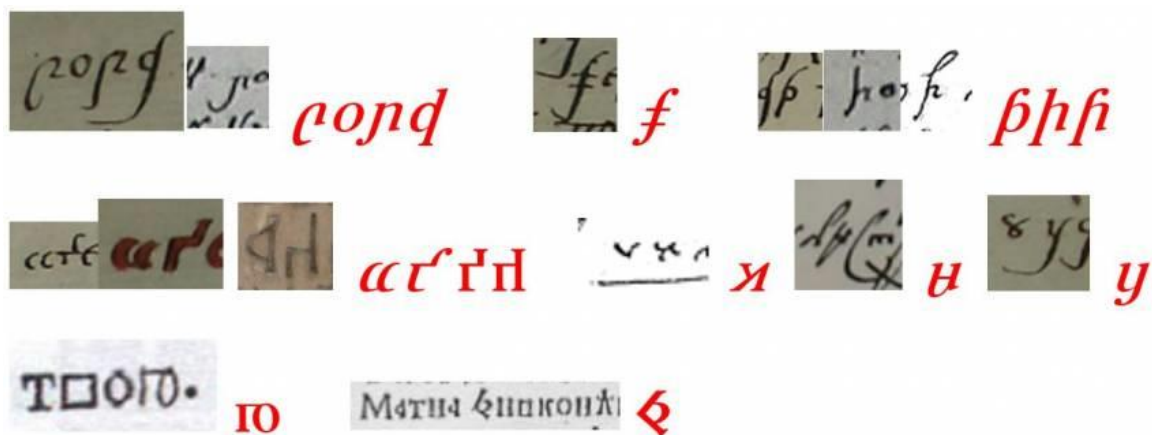

Prikaz grafemske skupine kurzivni mali »s« i »k« u hrvatskoj ćirilici:

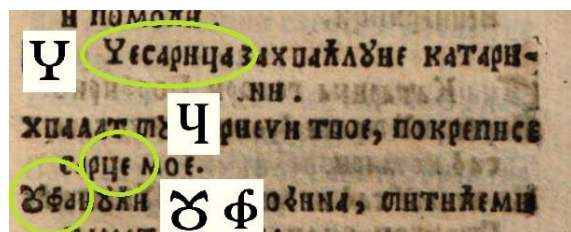
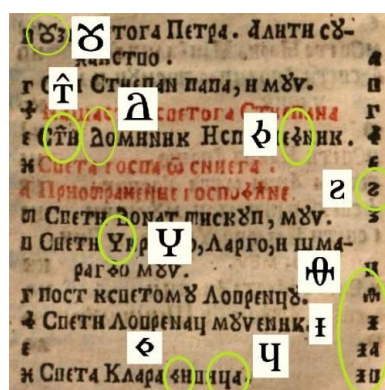
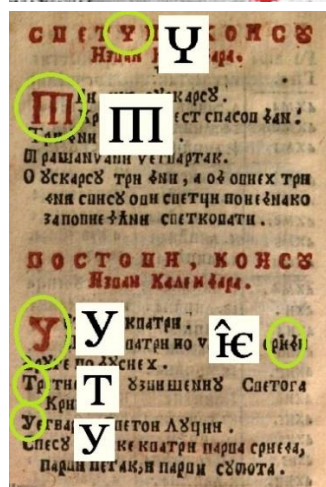
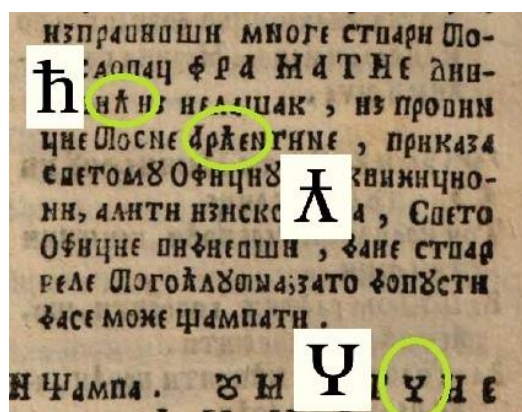

Хрпѣтскѣ Хрпѣтѣѣ
ѣкстра ѣѣѣѣѣѣ

Izbor dodatnih grafema za hrvatsku ćirilicu u fontu »Arvatica fra Divković«:

Usporedba oblika slova fonta sa Divkovićevim slovima:

Naglasci u hrvatskoj latinici:

ÀÈÌÒÙÒ	àèìòùò	kratkoulazni
ÁÉÍÓÚÚ	áéíóúú	dugoulazni
ÄËÏÖÛÛ	äëïöûû	kratkosilazni
ÂÊÎÔÛÛ	âêîôûû	dugosilazni

Tipkovnica za hrvatsku ćirilicu:

Instalacija i uporaba fonta

Upute za instalaciju na računalu:

<https://www.youtube.com/watch?v=DeArXc9QeVU>

Uređivati tipkovnicu za uporabu hrvatske ćirilice:

<https://www.youtube.com/watch?v=-7mAVkqvk9I>

Uvod za uporabu fonta za MS Word 2010/2013:

https://www.youtube.com/watch?v=IKJZc_RppvA